

Orðaskífti:

Tjóðveldismenn hava rætta svarið, men tíverri hava teir stillað ein skeivan spurning!

Tjóðveldisflokkurin hevur í meira enn eitt mannaminni júkað upp í saman at loysing og tjóðveldi er einasta loysnin hjá føroyingum. Tað siga teir enn, bert við teirri broyting at nú kalla teir tað suverenitet og fullveldi. Hetta er tað einfalda svarið hjá hesum flokki uppá allar politiskar samfelagsligar spurningar. Einfalt, men demagogiskt, skrivur Rolf Guttusen m. a.:

Spurningurin er nú, um vit royna at fara eitt sindur afturum, hvat ið tað veruliga er, sum tjóðveldismenn svara uppá, og hvat teir halda vera høvudsproblem-ið í føroyska samfelagnum?

Ikki-eksisterandi spurningar

Teir tosa um *hjálandaveldi*, um danska *kúging* og um danskt *yvirharradømi* og summattíð eisini um *eyðræning*. Stór og flott orð, men eisini álvarslegar ákætur. Eg havi kent so nógvar tjóðveldismenn og hoyrt hetta so ofta. Men sjáldan kemur tú djúpari ella longri, líkamikið hvat tú spyrst um.

Eru Føroyar eitt *hjáland*? Har til er svarið stutt og greitt nei! Sjálvt orðið "*hjáland*" er í grundini eisini ein misskiljing. Tað verður brúkt í týðninginum "*kolóni*", soleiðis sum tey europeisku stórveldini fyrr høvdu kolóniir í Afrika og aðrastaðir, sum europeisku londini drógu stór rikidømi burtur, *eyðrændi*. Teir píndu bæði skattir, arbeiðskraft og náttúrurikidømi burtur úr kolóniunum. Hesi lond høvdu at kalla einki høvdu at siga sjálv, eingilsmenn, franskmenn og portugisar høvdu *yvirvaldið*. Fólkið har og frælsisrørslurnar vóru *kúgaðar* við vápnamakt.

Føroyar eru eingin "kolóni"

Føroyar vóru fyrr norskt skattland, seinni danskt "*bíland*", sum skal skiljast í mun til sjálvt kongaríki, hertogadømini í Suðurjyllandi og so "*bílandene*". Og tað munnu vera fleiri hund-

ad ár síðani, at naka ríki-dømi er drigið burtur úr Føroyalandi, heldur hevur tað í meðal verið hin vegin. Monopolhandilin gav næstan altíð hall. Í nýggjari tíð (aftaná Heimastýrslógina) betalti danski staturin tað fyrstu tíðina stór málssókir sum skúla, heilsuverk, og annað. Seinni bleiv hetta broytt til blokkstuðul, sum føroyska stýrið sjálvt kundi umsita. Og tað hava teir so gjørt.

Kúging og eyðræning??

So Føroyar eru als einki *hjáland*, og als eingin "*eyðræning*" er farin fram í nýggjari tíð. Beint tvørturímóti. Gjalda ongan skatt til móðirlandið, hava ikki verju-skyldu, men hava øll privilegii (fyrirmunir) sum ríkisborgarar. Føroyingar hava, um nakar, "*eyðrænt*" móðirlandið. Kolonialisma við mótsettum fortæni? Og ført sín egna, til tíðir, klodduta politikk á flestum økjum og søpla milliúnir burtur (í Ráfiskagrunninum, í vitleysum Heygadrangaprojektum, ineffektivari og arrongantari fyrisiting).

Yvirharradømi er eisini eitt skeivt hugtak at brúka í hesum sambandi. Hetta er eitt reitt propagandaorð. Danska Ríkið, sum Føroyar eru ein partur av, er eitt væl-utviklað demokrati, við kommunalunum, amtsligum sjálfstýri, og hartil koma so heimastýrini í Føroyum og Grønlandi. Ikki alt fungerar perfekt (er tað yvirhøvdur møgulegt?). Men tað er slett ikki so galið enná. Men føroyskir fullveldispolitikkjar eru so ógemma erkvisnir. Gloymir onkur fremmand-

amaður at skammrøsa Føroyum og føroyingum, so er hann settur í frystiskáp beinanvegin. Er onkur so naskur, at siga sannleikan, at hava at, at kritiserar, ja so er f.... leysur.

"Ongin skal koma her og fortelja okkum nakað".

Forolddað orðatilfar

So alt tað sentrala orðatilfarið og hugburðurin hjá tjóðveldismönnum er forolddað og hevur einki við veruleikan at gera. Føroyar eru hvørki nakað *hjáland*, tað verður ikki *eyðrænt* av dønum (men kanska av teimum lokalu kapitalistabossunum), og *yvirharradømi*, sum tað var kent í Mali, Suðurafrika, Mozambique ella Vietnam í sínari tíð, hevur ongantíð verið praktiserað í Føroyum. Tað er grovt misbrúk av orðinum, og ein háðan av teimum milliönnum, sum veruliga hava mist lívið í bardaganum móti veruligum yvirharradømi og kúging. Einasta *kúging* í Føroyum er tann andaliga, sekterska og so kvinnukúgingin.

Rætt svar

uppá skeivan spurning

Men setur tú spurningarnar: Hvussu sleppa vit burtur úr *hjálandastøðuni*, av við *eyðræning*, *yvirharradømi* og *kúging*, so er rætta svarið loysing og tjóðveldi, ella í tí nýggja "up- sheinaða" propagandamáluni: fullveldi og suverenitet. Men spurningarnir eru skeivt stillaðir.

Vandin við hesum er so, at tjóðveldissvarini ikki loysa nøkur verulig problem. Hevur tú eina skeiva ella forfalskaða mynd av

veruleikanum, so kann politiska framferðin, sum byggir á hesa følsku veruleikamynd, vera til bót-ligan skaða.

Ein mynd: fert tú í fjórðin, og tú heldur (á følskum grundarlag) at tað eru kyrrindir, men veruleikin visir, at tað er vestfallbroddur, ja so stendur illa til.

Relevantir spurningar!

Loyvt má mær vera at spyrja:

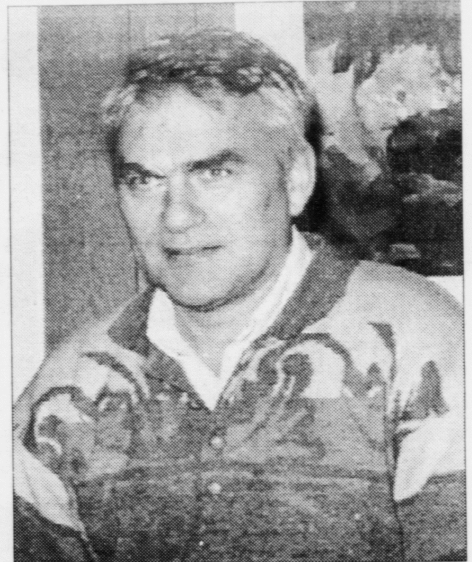
Hvørjar samfelagsligar spurningar og verulig problem loysir fullveldissnakk-ið? Vera lønir settar upp? Verður aldurðurmur tryggari? Kemur landið í eina tryggari støðu í heimspolitikkinum?

Fer býrokratið í lands-umsitingini at fungera betri í mun til borgaran? Verður fiskaripolitikkurin betri? Kemur meira upp úr sjónum? Verður sjóverjan effektivari? Kann samfelagið um nøkur fá ár klára seguttan blokkstuðulin?

Hvør fær víðari ræsur? Fåa Føroyar betri marknaðaratgongd? Standa Føroyar sterkari í Marktrætuni við Bretland? Fer eitt vøggustovupláss at kosta 6000 kr. - um vikuna, sum í Bretlandi?

Verða lívsmøguleikarnir stórri? Verður framtíðin tryggari? Fåa borgarnir víðari ræsir? Verður solidariska vælferðarsamfelagið styrkt og moderniserað? Ella verður tað avmonterað fyrri at klára "*fullveldið*"? Veður landið ríkari?

Eg dugi ikki at sýggja tað. Tá spurningurin er skeivt settur ella als ikki er relevantur, so kann svarið vera

- Tá spurningurin er skeivt settur ella als ikki er relevantur, so kann svarið vera hvat sum helst. Tað kann vera væl formulerað, tað kann ljóða gott, tað kann kanska eisini hava politiskt propagandavirði. Men tað kemur aldri at loysa nøkur verulig samfelagsmál, sigur Rolf Guttusen

hvat sum helst. Tað kann vera væl formulerað, tað kann ljóða gott, tað kann kanska eisini hava politiskt propagandavirði.

Men - Tað kemur aldri at loysa nøkur verulig samfelagsmál.

Rolf Guttusen
2. November 1998

Eyðun fer at siga frá um kolvetnis-virksemi

Nú er nakað frálíðið, síðan vit hoyrdu nakað frá landsins myndugleikum um gongdina í oljumálunum. Oljufeløg og onnur áhugað fyrirkei seg til at fara undir at leita eftir olju og gassi við Føroyar og til tað sum av hesum virksemi stendst. Bjartskygni er stórt, men hvar standa vit veruliga og hvørjum bíða vit eftir aðrenn farið verður undir royndarboringar?

Til tess at fáa greiðu á hesum máli, skipar Suðurstreymoyar Sjálfstýrissfelag fyrri fundi á landsbókasavninum

mikukvöldið 4. nov. kl. 19.30, har landsstýrismaðurin í olju- og umhvørvismálum Eyðun Eltør fer at leggja fyrri um evnið: Kolvetnis-virksemi við Føroyar. Fundurin er almennur.

Regin settur leiðari á KT-deplinum

Undirvísingar og Mentamálastýrið hevur sett Regin Ellingsgaard í Svínáum sum leiðara á KT-deplinum

Undirvísingar- og mentamálastýrið hevur sett Regin Ellingsgaard í Svínáum, í starv sum leiðari í KT-deplinum undir Undirvísingar- og mentamálastýrinum.

Regin Ellingsgaard hevur m.a. tíkið prógv sum lærari í 1972, heimaskiparaprógvi í 1973, árskeið í psykologipædagogik og Dataleru í

1975/76 og onnur skeið, sum m. a. eru innan elekttronikk og dátulæru.

Regin hevur starvast innan føroyska skúlaverki síðan 1972. Regin var í færløvi úr starvi sínum sum lærari við Felagsskúlan á Oyabakka frá 1983-85, tá hann var undirvísari í Pí Data. Síðan 1989 hevur

Regin verið lærugreinaráðgevi í teld á Landsmiðstöðini fyrri Undirvísingaramboð.

Regin Ellingsgaard hevur starvast við føroyska fólkskúlan síðan 1972

Framtaksgrunnurin ger eisini iløgur í smáar verkætlanir

Í samband við umrøðu í fjölmiðlum fyrri stuttum um, at Framtaksgrunnur Føroya ikki er hugaður at taka lut í verkætlanum undir 3 mió. kr., skulu vit siga frá, at hetta er ikki rætt.

Framtaksgrunnur Føroya hevur gjørt iløgur í verkætlanir undir 3 mió.

kr. og er eisini minnilutapartaiegari í fyrirkøsum við væl minni nom-inellum partapeningi.

Tórshavn, tann 30. oktober 1998
Niels Dann West,
stjóri